

POWSTAŁ PROJEKT KRAJOWEGO PROGRAMU KOSMICZNEGO. MINISATELITA OBSERWACYJNY I SZEROKI ROZWÓJ SEKTORA [ANALIZA]

Polska Agencja Kosmiczna przygotowała projekt Krajowego Programu Kosmicznego (KPK). Choć jego priorytetem jest rozwój kompetencji i technologii satelitarnych, to w dokumencie sporo miejsca poświęcono rozwijaniu innych technologii (w tym systemów wynoszenia), wsparciu firm prywatnych, budowie niezbędnej infrastruktury naziemnej oraz kształceniu kadry. Właśnie ruszają społeczne konsultacje KPK.

Jak informuje Polska Agencja Kosmiczna: *Celem opracowania i wdrożenia Krajowego Programu Kosmicznego jest budowa kompetencji umożliwiających zabezpieczenie potrzeb kraju w zakresie technologii satelitarnych oraz rozwój potencjału podmiotów tworzących polski sektor kosmiczny i ich konkurencyjności na rynku międzynarodowym.*

Na początku 2017 r. Ministerstwo Rozwoju ogłosiło Polską Strategię Kosmiczną. Ten polityczny program powstał przy świadomości, że sektor kosmiczny ma ogromne znaczenie dla bezpieczeństwa państwa i krajowej gospodarki, co też znalazło swój wydzźwięk w założeniach Strategii.

Polska Agencja Kosmiczna (PAK), realizując swój ustawowy obowiązek przygotowała projekt Krajowego Programu Kosmicznego. Podobnie jak rozporządzenie ministra jest często aktem wykonawczym do ustawy, tak KPK jest dokumentem wykonawczym dla Polskiej Strategii Kosmicznej.

PAK będzie również instytucją odpowiedzialną za wdrożenie Krajowego Programu Kosmicznego. Jego horyzont czasowy obejmuje 8 lat, a wartość dedykowanych środków, jakie muszą zostać w tym celu zapewnione, to 1,429 mld PLN.

Cele wskazane w KPK

Najistotniejszym z punktu widzenia narodowego bezpieczeństwa naszego kraju celem wyartykułowanym w Programie jest **rozwój systemów satelitarnych**. Przede wszystkim chodzi o budowę satelity klasy mini, o masie 100-150 kg, przeznaczonego do obserwacji Ziemi. Miałyby to być satelity optoelektroniczne średniej bądź wysokiej rozdzielczości.

Zdaniem wiceprezesa Agencji ds. obronnych, płk. Piotra Suszyńskiego, niedawne podpisanie przez PGZ i Wojskowe Zakłady Elektroniczne porozumienia o współpracy z koncernem DigitalGlobe nie stoi w sprzeczności z planami budowy własnych satelitów EO przez Polskę. W istocie, współpracę z zagranicznym partnerem można traktować jako rozwiązanie pomostowe, gdyż Ministerstwo Obrony Narodowej już teraz pilnie potrzebuje danych z obserwacji Ziemi. Pozyskiwanie przez kilka najbliższych lat zobrazowań od zagranicznego partnera pozytywnie przysłuży się zdaniem Suszyńskiego rozbudowie rynku dla tego typu zdjęć oraz umożliwi wykształcenie ludzi niezbędnych do

obsługi przyszłego krajowego systemu satelitarnej obserwacji planety.

Chcemy budować te urządzenia w kraju, żeby zapewnić niezależność i zdolność operacyjną kraju do zabezpieczenia żywotnych narodowych interesów. Skoro nie jesteśmy w stanie wydawać takich pieniędzy, jakie nasi sąsiedzi wydają na obronność, to powinniśmy je wydawać w sposób mądry i wiedzieć na bieżąco, co się dzieje dookoła nas. (...) Trzeba się zdecydować na pewną formę: albo uzależnimy się od sąsiadów lub partnerów z dostępem do danych albo zaczniemy pozyskiwać własne.

ptk Piotr Suszyński, wiceprezes PAK ds. obronnych

Satelita optoelektroniczny/radarowy typu SAR przewidziany w KPK ma służyć obserwacji terytorium własnego oraz, przede wszystkim, obszarów państw ościennych. Chodzi przy tym nie tylko o rozpoznanie dla celów militarnych, ale także gospodarczych. Wobec pierwszego polskiego satelity tego typu nie trzeba stawiać nadmiernie wyśrubowanych wymagań w kwestii rozdzielczości. Ważne, żeby to urządzenie cechowało się zdolnością operacyjną. W dalszej perspektywie należy rozważyć budowę całej konstelacji satelitów obserwacyjnych o znacznie lepszych parametrach technicznych.

Informacja jest w tej chwili łatwo przeliczalna na pieniądze. I im szybciej zaczniemy pozyskiwać własne dane satelitarne, tym lepiej nasz kraj będzie się rozwijał i będzie bardziej bezpieczny.

ptk Piotr Suszyński, wiceprezes PAK ds. obronnych

Program przewiduje też budowę naukowego satelity astronomicznego do obserwacji w paśmie UV. Realizacja tego punktu wspomaga rozwój kompetencji przedsiębiorstw z polskiego przemysłu kosmicznego, a także przyniesie istotne korzyści polskim instytucjom naukowym, takim jak choćby Centrum Astronomiczne im. Mikołaja Kopernika w Warszawie. Wspieranie zaplecza naukowego, tak jak i podmiotów gospodarczych, zalicza się do ważnych celów KPK. Krajowy Program Kosmiczny, obok wzmocnienia kompetencji naszego kraju w kluczowych obszarach, ma však być swoistym motorem napędowym dla szeroko rozumianego sektora.

KPK nie pozostawia też wątpliwości, że Polska jako kraj powinna przystąpić do europejskiego konsorcjum dedykowanego budowaniu świadomości sytuacyjnej w kosmosie. Wedle informacji PAK:

Kluczowym celem projektu dotyczącego budowy systemu świadomości sytuacyjnej w przestrzeni kosmicznej jest zapewnienie długoterminowej dostępności europejskiej i krajowej infrastruktury kosmicznej oraz usług niezbędnych do zapewnienia operacyjności systemu. W efekcie jego realizacji w Polsce ma funkcjonować sieć sensorów (teleskopów, laserów, radaru) odpowiedzialnych za obserwację

i śledzenie obiektów kosmicznych oraz mają być szkolone kadry do realizacji zadań z zakresu SST. Pozwoli to w perspektywie na zbudowanie w kraju zdolności radarowych do obserwacji i śledzenia obiektów kosmicznych.

Drugim z głównych celów wskazanych w KPK jest **wspieranie rozwoju technologii** w Polsce, które będzie realizowane w ramach rozwoju w kraju obszarów technologicznych o potencjale uznanym na arenie międzynarodowej oraz podnoszenia poziomu zaawansowania technologicznego polskich podmiotów i pobudzania rynku do rozwoju nisz technologicznych. Informacją niezwykle istotną jest przy tym fakt, że Program uwzględnia wsparcie dla rozwoju własnych systemów wynoszenia ładunków w przestrzeń kosmiczną, co otwiera korzystne perspektywy dla projektów takich jak choćby rakieta Instytutu Lotnictwa ILR-33 Bursztyn. Finansowanie z KPK ma być przeznaczone m.in. na rozwój polskich specjalizacji kosmicznych (np. elektronika, mechanika, robotyka i oprogramowanie), krajowych nisz technologicznych (np. optyka i optoelektronika), perspektywicznych kompetencji krajowego sektora kosmicznego oraz wzmacnianie B+R.

Trzeci istotny cel wskazany w dokumencie autorstwa PAK to **integracja i rozwój infrastruktury**. Chodzi o budowę centrów kontroli misji, stacji odbioru danych satelitarnych czy centrów przetwarzania i udostępniania danych satelitarnego pochodzenia. Nie można też zapomnieć o stworzeniu ośrodków, gdzie będzie możliwe integrowanie oraz testowanie platform satelitarnych. Integracja i rozwój ośrodków, które złożą się na to innowacyjne, naziemne zaplecze, musi postępować wraz z realizacją pierwszych krajowych programów satelitarnych. W ten sposób realizacja KPK przyniesie długofalowe efekty, a nie przysłuży się tylko i wyłącznie dla zaspokojenia obecnych potrzeb i osiągnięcia jednostkowych celów.

Budowa satelitów jest priorytetowa ale wiąże się z pozostałymi najważniejszymi obszarami wskazanymi w KPK, takimi jak rozwój technologii , integracja infrastruktury czy edukacja.

płk Piotr Suszyński, wiceprezes PAK ds. obronnych

Czwarty wreszcie cel wymieniony w projekcie KPK to **wsparcie dla administracji, edukacji, szkolnictwa wyższego i organizacji pozarządowych**. Chodzi tu przykładowo o szkolenia dla administracji publicznej w zakresie szerszego wykorzystania infrastruktury satelitarnej w zarządzaniu państwem czy jednostkami samorządu terytorialnego. Agencja stawia również na kompleksową edukację kosmiczną i to już w szkołach podstawowych i średnich, oraz wspieranie szczególnie uzdolnionej młodzieży. Studentom i doktorantom będzie można dofinansowywać staże w Europejskiej Agencji Kosmicznej.

Finansowanie

Jak zakłada w swoich planach PAK: *Krajowy Program Kosmiczny będzie programem sektorowym finansowanym z wydzielonej części budżetu państwa, przyznanej bezpośrednio Polskiej Agencji Kosmicznej jako jednostce odpowiedzialnej za wdrożenie programu. Założony przez PAK budżet działań realizowanych w trakcie pierwszych 8 lat funkcjonowania KPK wynosi 1,429 mld zł.*

Pierwsze informacje z Ministerstwa Rozwoju wskazują, że w budżecie państwa na rok 2018

zaplanowano na realizację KPK 25 mln zł.

Pomysłodawcom Programu przyświecało założenie, że to właśnie Agencja, jako główny podmiot koordynujący krajową politykę kosmiczną, ma być bezpośrednim dysponentem funduszy na realizację KPK. Należy skończyć z rozdrobnieniem „kosmicznych” pieniędzy pomiędzy szereg ministerstw.

Najlepiej byłoby, gdyby Krajowy Program Kosmiczny miał oddzielny, centralny budżet, żeby nie obciążał finansów ministerstw. W kosmosie musi być stabilne finansowanie, a beneficjentami realizacji KPK będzie wiele resortów.

ptk Piotr Suszyński, wiceprezes PAK ds. obronnych

PAK będzie też musiała dysponować odpowiednio dużym budżetem własnym, który umożliwi zwiększenie mocy przerobowych tej instytucji pod kątem dostosowania jej do realizacji przewidzianych dla Agencji zadań.

Co dalej?

Dnia 19 grudnia br. rozpoczynają się konsultacje społeczne projektu Krajowego Programu Kosmicznego. Udział w nich będą brali eksperci, instytucje naukowe, przedstawiciele biznesu i wszystkie zainteresowane ministerstwa. Choć należy zaznaczyć, że powstały dokument zawiera już w swojej treści sugestie od wielu resortów, gdyż znakomita większość ministerstw odpowiedziała Agencji na jej zapytania, wysyłane w tej sprawie podczas prac nad koncepcją KPK.

Polska Agencja Kosmiczna planuje do końca I kwartału 2018 r. przedstawić finalny tekst KPK do akceptacji Prezesowi Rady Ministrów. Zakładając pozytywne odniesienie się premiera do dokumentu, można przyjąć, że pierwsze konkursy w ramach Krajowego Programu Kosmicznego mają szansę wystartować już w połowie przyszłego roku. Jeśli oczywiście rząd zagwarantuje do tego czasu niezbędne środki finansowe.

W kontekście rozpoczynających się konsultacji społecznych KPK pułkownik Suszyński przestrzega: „Opracowując projekt Krajowego Programu Kosmicznego mieliśmy świadomość, że oczekiwania wobec programu są wysokie. Dlatego przygotowaliśmy projekt bardzo ambitny, ale wykonalny.”

Czytaj też: [Wnioski ze studiów wykonalności dla Polskiej Agencji Kosmicznej. Prognozy dla sektora kosmicznego w zakresie gospodarki, nauki i obronności \[ANALIZA\]](#)